

UVODNIK

Zveza slovenskih društev za boj proti raku je bila ustanovljena že leta 1984. Danes aktivno povezuje enajst regijskih društev in je naslednica Društva za boj proti raku, ki je nastalo natanko pred petdesetimi leti. Namen društva je bil že takrat zmanjšati obolevnost in umrljivost za rakom v Sloveniji.

Zveza si tako z regijskimi društvi prizadeva postati prepoznaven deležnik v celovitem programu obvladovanja raka v Sloveniji. Osnovno poslanstvo zveze in društev je namreč prispevati k ustvarjanju take slovenske družbe, v kateri ne bi nihče zbolel ali umrl za rakom zaradi lastne nevednosti ali zaradi brezbričnosti države. Najpomembnejša naloga Zveze je zdravstveno ozaveščanje in izobraževanje strokovne in druge javnosti. Od ustanovitve Zveza izvaja programe za preprečevanje raka, ki so namenjeni otrokom in mladostnikom v osnovnih šolah, dijakom v srednjih šolah, odraslemu prebivalstvu in zdravnikom, zdravstvenim sodelavcem ter profesorjem in predavateljem zdravstvene vzgoje. V veliko pomoč so nam jasna in z dokazi podprta priporočila Evropskega kodeksa proti raku. Prav priporočilom Kodeksa, ki je nastal že leta 1986 in bil kasneje večkrat posodobljen, že nekaj let zapovrstjo namenjamo posebno pozornost v okviru seminarjev v spomin dr. Dušana Reje.

Letos smo želeli seminar nameniti vplivu zdravega življenjskega sloga na preprečevanje raka. Znano je, da je možno skoraj polovico vseh rakavih bolezni preprečiti z zdravim življenjskim slogom, cepljenjem, redno udeležbo v presejalnih programih za raka, pa tudi z življenjem v čim manj onesnaženem bivalnem in delovnem okolju. Marca 2020 nas je presenetila epidemija COVID-19, zato smo se odločili seminar posvetiti obvladovanju raka v luči epidemije. Vključili smo večino deležnikov pri obvladovanju epidemije, začevši s programi primarne preventive in promocije zdravega življenjskega sloga v času epidemije, cepljenjem proti HPV, primarnim zdravstvenim varstvom, z raziskovanjem v onkologiji, zdravljenjem raka, obveščanjem strokovne in laične javnosti, s kriznim komuniciranjem in ne nazadnje z etičnim pogledom na epidemijo.

Leto 2020 je za vse močno zaznamovano z epidemijo COVID-19 in tudi mi nismo mogli mimo te nove in še vedno precej neznane bolezni, ki vsakodnevno pomembno vpliva na naša življenja. Letos bomo tako prvič v zgodovini seminar v spomin dr. Dušana Reje izvedli v virtualni obliki.

V prvem delu seminarja bodo predavatelji opisali aktivnosti Zveze in regijskih društev v času epidemije COVID-19. Na prvi vtis nemo obdobje je bilo zaznamovano z mnogimi aktivnostmi v okviru lokalnih, državnih in mednarodnih projektov. Tudi Evropski kodeks je zaživel v e-obliki.

Drugi del seminarja bo posvečen vplivu epidemije na zdrav življenjski slog in zgodnje odkrivanje raka. Predavatelji nam bodo predstavili vpliv epidemije na telesno aktivnost, kajenje in uživanje alkohola ter delovanje primarnega zdravstvenega varstva v tem času.

Tretji sklop bo povzel delovanje državnega programa za nadzor raka, organizacijo presejalnih programov za raka v času epidemije, delovanje raziskovalne dejavnosti v onkologiji in vpliv epidemije na diagnostiko in zdravljenje raka.

Na koncu bomo izvedeli, kako je epidemijo obvladoval Onkološki inštitut Ljubljana z vidika vsakodnevnega delovanja in obveščanja javnosti. Predstavljena bosta tudi pogled novinarka RTV Slovenije in pogled etika. Z etičnim predavanjem bomo seminar zaključili in odprli razpravo. Obvladovanje epidemije odpira namreč mnoga etična vprašanja in, kot pravi naš predavatelj, ne smemo pozabiti, da prav temeljna načela medicinske etike tudi v času pandemije COVID-19 ostajajo enaka in aktualna, v službi promocije človekovega dostojanstva.

Iskreno se zahvaljujemo vsem predavateljicam in predavateljem ter sponzorjem, ki ste sodelovali pri pripravi in izvedbi 28. Rejevega seminarja, pa tudi vsem, ki ste se ga udeležili in aktivno sodelovali v razpravi.

Mateja Krajc,
podpredsednica Zveze slovenskih društev za boj proti raku